

Autizmus Alapítvány

1089 Budapest, Delej u. 24-26.; Levélcím: 1426 Budapest, Pf. 68.

Tel/fax: 210-4364; 314-2859

Web: www.autizmus.hu; E-mail: autizmus@autizmus.hu

Szakmai Beszámoló

az Autizmus Alapítvány 2021. évi működéséről

Jelen szakmai beszámoló az Emberi Erőforrások Minisztériuma **VIII./441-3/2021/KOZNEVIG** számú Támogatói Okirat alapján nyújtott támogatásához kapcsolódóan mutatja be az Autizmus Alapítvány tevékenységeit.

A **Minisztériumtól 2020-ban 30,8 millió forint** költségvetési támogatás érkezett, mely megegyezik az előző évben kapott összeggel.

Ezt, mint a korábbi években is, modellintézményeink működésének fenntartásában, valamint szakemberképzési, szupervíziós, ismeretterjesztési és tanácsadói feladataink ellátásában használtuk fel, az ezekben felmerülő bér- és bérjellegű költségeink egy részének fedezetére.

2021-ben továbbra is minden intézményegységünk számára meghatározó feladat volt a koronavírus okozta helyzethez való rugalmas alkalmazkodás és a hatékony védekezés megszervezése, szolgáltatásaink elérhetőségének folyamatos biztosítása mellett.

Módszertani Központunk munkája szerteágazó, szolgáltatásainkat a felhasználók igényeihez igazítjuk, folyamatosan biztosítva a visszajelzés lehetőségét. Az oktatásügy, az egészségügy és a szociális területen működő intézményeink munkatársai valós igényekkel, élethelyzetekkel találkoznak mindennapi munkájuk során. A közvetve és közvetlenül több ezer családdal való kapcsolattartás tapasztalatainak felhasználásával módszertani központunk hiteles, szükséglet alapú támogatást nyújt a meglévő képzések megvalósításával, a módszertani fejlesztésekkel, a nagy részben külső szakmai kooperációban végzett kutatásokban való részvétellel, országos szakmai hálózatunkban való információterjesztéssel, valamint az autizmus szakirányt végző gyógypedagógus hallgatók képzésében.

Kiemelt figyelmet fordítottunk arra, hogy munkatársaink megjelenését különböző támogatási, tanácsadási formák, keretek között tegyük elérhetővé, hiszen az autizmus sokszínűségéből adódóan változatosan gazdag a segítségnyújtás, ellátás lehetséges útja.

2021 év egyik kiemelt szakmai feladata volt autizmus specifikus vizsgáló eszközök beszerzése és a kapcsolódó képzések folytatása, a vizsgák lebonyolítása.

A Klebersberg Központ megrendelésében a „Diagnosztikai eszközök beszerzése az EFOP-1.9.5.-VEKOP-16-2016-00001 azonosító számú projekt keretében: autizmus specifikus vizsgáló eljárások” tárgyában, nyílt közbeszerzési eljárásban lefolytatott esemény eredményeképpen alapítványunk beszerezett és 20 Megyei Pedagógiai Szakszolgálat részére továbbított 40 db ADI-R KIT, 80 db ADOS KIT és 200 db SCQ KIT teljes csomagot.

2020-ban a megyei szintű szakértői bizottságok szakembereit ADOS, ADI-R tréningeken és konszenzus-kódolásokon készítették fel munkatársaink az idén megérkezett diagnosztikus eszközök használatára. Hasonlóképpen megelőző képzéseken vehettek részt azok a szakemberek, akik a Szociális Kommunikációs Kérdőív (SCQ) használatát építik be munkájukba.

Az Autisták Országos Szövetségével és más szervezetekkel szakmai együttműködésünk változatlanul szoros, rendszeres. 2021-ben a következő országos módszertani feladatokban vettünk részt:

- szakértői háttér biztosítása a készülő Országos Autizmus Stratégiához a diagnosztikát, valamint az iskolás-és felnőttkort érintő területeken
- az AOSZ oktatási munkacsoportja számára szakértői feladatok ellátása

E mellett a MAGYE autizmus szakosztályában szintén aktív szerepet vállaltunk a szakterülettel kapcsolatos feladatok ellátásában.

A szakemberképzés területén tanfolyamaink és felsőoktatásban folytatott munkánk tovább bővült és részben az online térbe helyeződött:

Az ELTE BGGYK autizmus-specifikus BA és posztgraduális képzéseinek folyamatos létszám bővülésével egyre több hallgatót fogadunk különböző keretek között és az Alapítvány egyre több munkatársa vonódik be a képzések megvalósításába. Szakpedagógiai és terepgyakorlaton összesen 139 hallgató vett részt.

A Semmelweis Egyetem klinikai szakpszichológus szakképzésében és az Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Karának Fejlődés-és Klinikai Gyermekpszichológia és Felnőtt Klinikai Pszichológia mesterképzésében összesen 11 főnek biztosítottunk gyakorlóléhelyet.

Folytattuk szakmai ismeretterjesztő tevékenységünket, számos helyen tartottunk felkérésre előadást, szülői klubot, konzultációt.

Szakmai beszámolóinkban ismertetjük az Autizmus Alapítvány működését, egységenként áttekintjük a közvetlen és közvetett ellátás területén 2021-ben végzett munkát: ezen belül kiemelten egyes intézményeink direkt ellátás területén végzett feladatait, eredményeit.

Beszámoló az Autizmus Alapítvány Módszertani Központjának 2021-ben folytatott munkájáról

Alapítványunk felnőttképzési feladatokkal foglalkozó munkacsoportja a pandémiás helyzet okozta kihívásokhoz és szükségletekhez igazodva folytatta feladatait.

A felnőttképzés területén, a megszokott kiváló színvonalat fenntartva adaptáltuk a képzéseinket az online tér sajátosságaihoz, technikai tudásunkat folyamatosan frissítettük, hogy az átadott tananyagcsomag a lehető leginformatívabbá váljon a hallgatók számára. Az év során Alapozó képzésünk akkreditációja lejárt, az új alapítási kérelemben a kontakt személyes oktatási forma mellett az online személyes formára kérvényeztünk engedélyt, mert tapasztalataink azt mutatták, hogy hosszútávon van létjogosultsága a távoktatás ezen formájának. Az év során a tanfolyamaink és képzéseink javát a virtuális térben tartottuk meg.

A pedagógus továbbképzésben akkreditált tanfolyamainkon összesen 530 fő vett részt, 11 alkalommal szerveztük meg a tanfolyamokat.

Autizmussal élő gyermekek, tanulók inkluzív nevelésének-oktatásának alapjai „Alapozó tanfolyam”		
Időpont, helyszín/forma	Létszám	Elégedettség
2021. 03. 01-05. online	51 fő	4,71
2021. 03. 08-11. online	65 fő	4,79
2021. 05. 31-06.04. online	74 fő	4,77
2021. 11.29-12.04. online	31 fő	4,90
Összes résztvevő	221 fő	4,79

Autizmussal élő gyermekek szociális és kommunikációs készségeinek fejlesztése „Haladó tanfolyam”		
Időpont, helyszín/forma	Létszám	Elégedettség
2021. 03. 22-25. online	42 fő	4,71
2021. 05. 03-07. online	69 fő	4,81
2021. 10. 18-22. online	69 fő	4,76
Összes résztvevő	180 fő	4,76

Autizmussal élő gyermekek, tanulók inkluzív nevelésének-oktatásának alapjai „Inkluzív tanfolyam”		
Időpont, helyszín/forma	Létszám	Elégedettség
2021. 04. 12-16. online	57 fő	4,84
2021. 09. 27-10. 01. online	42 fő	4,74
2021. 10. 8-9. és 11. 5-6. Szeged, kontakt	15 fő	4,87
2021. 10. 15-16. és 11. 19-20. Szeged, kontakt és online	15 fő	4,86
Összes résztvevő	129 fő	4,82

Az egynapos képzések javarésze szintén az online térbe került át, 337 fő vett rajtuk részt, 7 alkalommal sikerült megszerveznünk.

Kiemelt szakmai partnerünk, az Autisták Országos Szövetsége felkérésére, kapcsolódva a DATA országos projekthez több alkalommal oktatták kollégáink a programba jelentkező gyakorló pedagógusokat, kiemelve a fejlesztett applikáció használatának szerepét, szükségletét.

Egynapos, tematikus képzések		
Képzés neve	helyszín, forma dátum	Létszám
Struktúra és vizuális segítség a mindennapokban- napirendek, folyamatábrák, fejlesztő feladatok egyénre szabott elkészítése (a DATA projekt bevezető elemeként)	online 2021. január 11-13.	70 fő
Nem, vagy alig beszélő gyermekek és felnőttek kommunikációjának fejlesztése	online 2021. március 12.	33 fő
Struktúra és vizuális segítség a mindennapokban- napirendek, folyamatábrák, fejlesztő feladatok egyénre szabott elkészítése (a DATA projekt bevezető elemeként)	online 2021. március 16-17.	69 fő
Étkezési zavarok befolyásolásának lehetőségei és technikái	online 2021. március 26.	37 fő
Struktúra és vizuális segítség a mindennapokban- napirendek, folyamatábrák, fejlesztő feladatok egyénre szabott elkészítése (a DATA projekt bevezető elemeként)	online 2021. május 26-28.	48 fő
Autizmussal élő gyermekek és fiatalok intézmények közti átmenetének támogatása	kontakt 2021. szeptember 24.	10 fő
Struktúra és vizuális segítség a mindennapokban- napirendek, folyamatábrák, fejlesztő feladatok egyénre szabott elkészítése (a DATA projekt bevezető elemeként)	online 2021. december 15-17.	70 fő
Összes résztvevő		337 fő

2020 év során az AOSZ partnereként képzésfejlesztésben vettek részt munkacsoportunk tagjai. A szociális ellátásban munkálkodó segítők számára 40 órás akkreditált képzést dolgoztunk ki, melyet 2021 során 8 alkalommal tartottunk meg, alkalmanként 25 fő résztvevővel.

Autizmussal élő személyek támogatása a szociális ellátásban, T-05-001/2020	
helyszín/forma dátum	Létszám
online 2021. 02. 01-05.	25 fő
online 2021. 02. 08-12.	25 fő
online 2021. 02. 15-19.	25 fő
online 2021. 02. 22-26.	25 fő
online 2021. 04. 19-23.	25 fő
online 2021. 04. 26-30.	25 fő
online 2021. 10. 04-08.	25 fő
online 2021. 10. 11-15.	25 fő

Pilot programként 2018-ban az autizmusban érintett családok tehermentesítése céljából az AOSZ felkérésére szakembereink egy Modellprogram kidolgozásában, megtartásában és a szupervíziós alkalmak vezetésében vettek részt. Szakmai tapasztalataink azt igazolják, hogy az otthonsegítői támogatási forma valós szükségleten alapul, így a kamaszkorú és felnőtt autizmussal élő személyeket nevelő családok mellé a gyermekkorú autizmussal élő személyeket nevelő családok támogatására is dolgoztunk ki képzést. Mindkét képzést megtartottuk, a résztvevőket igyekeztünk a szupervíziós alkalmak során szakmai jelenlét biztosításával hosszútávon segíteni, kísérni.

Autizmussal élő gyermekeket nevelő családok támogatása, a lakókörnyezetben segítő személyek képzésén keresztül E-001430/2016/D005”	
helyszín/forma dátum	létszám
online 2021. 05. 10-11. és 2021. 06. 7-8.	20 fő
Segítőik képzése autizmussal élő személyek otthoni támogatására E-001430/2016/D004	
online 2021. 05. 17-18 és 2021. 06. 21-22.	16 fő
Szupervízió	
online 2021. 08. 16.	10 fő
online 2021. 08. 17.	7 fő
online 2021. 09. 20.	4 fő
online 2021. 11. 08.	12 fő
online 2021. 11. 29.	10 fő

Alapítványunk változatlanul gyakorló helyszínt biztosít az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar hallgatói számára. A tanév során a biztonságot szem előtt tartva a jelenléteket hibrid formában valósítottuk meg.

	2020/2021 tavaszi félév	2021/2022 őszi félév
Autizmus Alapítvány Általános Iskolája	54 fő	41 fő
Autizmus Alapítvány Felnőtt csoportja	16 fő	8 fő
Autizmus Alapítvány Ambulanciája	2 fő	18 fő
Összesen:	72 fő	67 fő

Oktatói feladataink mellett kontakt és online formában egyaránt folytattuk egyéb szakmai tevékenységeinket, előadások tartása, konferenciákon való részvétel, egyéni és csoportos tanácsadás, szakmai szupervízió megvalósítása tette változatossá mindennapjainkat.

Az alábbiakban látható e tevékenységek tételes felsorolása:

- A Közép-Pesti Tankerületi Központ szervezésében előadás az integráció témában
- A Katolikus Pedagógiai Intézet felkérésére előadás az integráció témában
- A Lauder Javne Iskolában szemléletformáló előadás integráció témában
- Budapest Főváros XVII kerület Rákosmenti polgármesteri Hivatal felkérésére két alkalommal szemléletformáló előadás óvodai dolgozók számára
- A szombathelyi Aranyhíd EGYMI autista tagozatának szupervízió biztosítása
- Rendszeres szupervízori jelenlét biztosítása a Ginkó Ház-Autista gyerekekért és családjaikért pedagógusai számára
- Szupervízió biztosítása a budapesti Prizma Általános iskola, Óvoda, EGYMI iskolai autista tagozatán
- Rendszeres szupervízori jelenlét biztosítása a Gennaro Verolino Általános Iskola és Speciális Szakiskola, Diákotthon és Gyermekotthonban
- Online szülőklub tartása a Mozaik Egyesület felkérésére
- Érzékenyítő foglalkozás vezetése a budakeszi Mosolyvár Bölcsőde munkatársai számára
- Az Abigél Közhasznú Egyesület felkérésére szupervízió biztosítása Salgótarjában
- Metro Áruházban támogatott foglalkoztatás szakmai kísérése
- Online szülőklub tartása a békéscsabai Aut-Pont Alapítvány felkérésére
- A Heves megyei Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai részére szervezett konferencián részvétel
- Előadás integráció témában a füzesabonyi Széchényi István Katolikus Általános Iskola felkérésére az Autmentor 2020 pályázathoz kapcsolódva
- A Salgótarjáni Tankerületi Központ felkérésére konferencián előadás tartása

Beszámoló az Autizmus Alapítvány Általános Iskolájának 2021-ben végzett szakmai munkájáról

A pandémiás helyzet intézményünk szakmai munkáját is jelentősen befolyásolta, e téren pozitív és negatív hatások egyaránt említhetők.

A rendkívüli helyzet többféle szakmai előnnyel járt: módszertani eszköztárunk jelentősen bővült a digitális munkarend időszakában és közös *Tudástár* is készült, hogy munkatársaink megoszthassák egymással és a hasonló profillal működő ellátóhelyekkel ötleteiket, feladattípusaikat. Gyakorlatvezetőink jelentős többletmunkával, de nagy sikerrel dolgoztak ki online formákat annak érdekében, hogy a gyógypedagógus hallgatók teljesíthessék gyakorlatukat.

Hátrányos volt azonban, hogy az intézmény munkatervét a koronavírus helyzetnek megfelelően módosítani kellett és sajnos elmaradt szokásos erdei iskolai programunk. Tanulóink számára a rengeteg kiszámíthatatlan helyzet átélése és a járvány miatt bevezetett új rutinok nagyon megterhelők voltak, így sokkal több stresszes viselkedéssel, akár a fejlődés megtorpanásával, regresszióval kellett számolnunk.

Az év egyik kiemelt feladata volt, hogy az AOSZ-al együttműködésben részt vettünk az Országos Autizmus Stratégia fejlesztésében, szakértői háttérrel biztosítva az oktatási munkacsoport feladataihoz. Intézményvezetőnk e mellett szakértőként vett részt az AOSZ Oktatási Munkacsoportjának munkájában, melynek keretében szakmai kiadvány készült és országos szakmai nap szerveződött a szakértői vizsgálatok autizmus-specifikus akadálymentesítésének kérdéseiről.

Az év során felméréseinket és módszertani eszköztárunkat szisztematikusan fejlesztettük, többek között bevezettük a megújult Quill féle készségeltárt és a vizuális támogatások egyéni tervezéséhez készült informális felméréseket és megismerkedtünk a SCERTS módszertannal.

Ebben az évben is igyekeztünk bővíteni a rendelkezésre álló fejlesztő eszközök körét, így többek között szenzoros eszközöket, tantárgyakhoz kapcsolódó fejlesztő szoftvereket és egyéb, a tanulók fejlődését támogató eszközt szereztünk be.

I. Az intézményben ellátott gyermekek, tanulók köre

A beszámoló évében 20 gyermek egyéni és kiscsoportos autizmus-specifikus fejlesztése valósult meg. 2021 őszén a három új tanulót tudtunk fogadni, a jelentkezők száma ennek kb. a tízszerese volt. A jelentkezések időszakában azt tapasztaltuk, hogy egyre több jó képességű, de az autizmus markáns tüneteit mutató tanuló esetében merül fel a szülőknél, hogy elsősorban külön nevelésben látnák megoldhatónak gyermekük szakszerű ellátását.

A beszámolás évében a következő osztályok működnek: 2 összevont alsó tagozatos osztály, 1 összevont felső tagozatos osztály. Az osztályokat további csoportokra bontottuk a gyermekek egyéni szükségleteinek megfelelően. A tanulócsoporthoz létszáma: 3-5 fő, egy gyermeket 1:1 helyzetben látunk el súlyos stresszkezelési nehézségei miatt. Viselkedését szisztematikusan feltérképezzük a S.T.A.R. modell mentén és megkezdjük fokozatos beillesztését a kortársak közé.

A családokkal való együttműködés igen szoros, napi rendszerességgel konzultálunk, illetve a gyermeket szükség esetén otthoni környezetében is megfigyeljük és tanácsokat adunk a felmerült problémák megoldásához.

Tanulóinknak mintegy fele tanúsít olyan kihívást jelentő viselkedéseket, melyek másokra vagy önmagukra nézve veszélyesek lehetnek, így munkánk során igen nagy hangsúlyt kap a viselkedések szisztematikus feltérképezése, elemzése, valamint a problémás viselkedések megelőzése, kezelése. Korszerű, pozitív beavatkozási stratégiákon nyugvó gyakorlati módszereinket megosztjuk a társintézményekben dolgozó kollégákkal is.

II. Az intézmény munkatársai

Intézményünk szakember ellátottsága kifejezetten magas szintű, akár az itt dolgozó kollégák képzettségét, akár létszámát tekintjük, ugyanakkor elmondható, hogy arányaiban megváltozott a tantestület összetétele, az utóbbi években több kevésbé tapasztalt, fiatal munkatárssal dolgozunk, így a belső továbbképzés, szupervízió jelentős, fejlesztendő feladatunk. Ebben az évben 7 főállású gyógypedagógus és 7 gyógypedagógiai asszisztens vesz részt a gyermekek közvetlen ellátásában és a módszertani feladatok megvalósításában. A gyógypedagógiai asszisztensek szintén folyamatosan képzésekben vesznek részt, ketten közülük az autizmus szakirányon tanulnak.

A munkatársak közül hat gyógypedagógus már rendelkezik autizmus szakirányú diplomával, egy kollégánk esetében pedig folyamatban van a szakirányú végzettség megszerzése.

Vezető munkatársaink oktatóként és gyakorlatvezetőként is dolgoznak ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar BA szintű és posztgraduális autizmus kurzusában.

A fentiekén kívül nagyon fontosnak tartjuk az intézményen belüli és kívüli módszertani továbbképzést, rendszeres esetmegbeszélést. Szakmai szupervízorként és a módszertani fejlesztések tervezésében, megvalósításában Havasi Ágnes, az ELTE BGGYK autizmus szakirányának oktatója működött közre.

III. Iskolánk rendszeres szakmai tevékenységei

- Az iskola szakemberei további gyermekek esetében *gyógypedagógiai gondozást, egyéni fejlesztést és tanácsadást* látnak el az Ambulanciával kooperációban.
- Jelentős feladatunk a távozott tanulóink utánkötése, a családok és az ellátó intézmények egyaránt rendszeresen kérnek konzultációt, szupervíziót, akár tovább tanul, akár szociális intézményben kap ellátást a fiatal.
Folyamatos feladat a *szakmai, módszertani tapasztalatok továbbadása* szakemberek és szülők számára. Ebben az évben többek között részt vettünk az AOSZ modellprogramjának folytatásában: otthoni segítők képzése – gyermekkor fókusszal.
- Intenzíven fejlesztjük az autizmussal élő gyermekek nevelése-oktatása során alkalmazható módszertani eszköztárat, 2021 őszén például a SCERTS módszertan felméréseit próbáltuk ki pilot jelleggel és dolgoztuk fel annak gyakorlati tapasztalatait.

- Folyamatosan tájékoztatást nyújtunk az autizmussal kapcsolatos szakirodalomról, a minőségi ellátáshoz szükséges szakmai és szervezési keretekről. Autizmus-specifikus fejlesztési terveket, taneszköz-mintákat bocsátunk rendelkezésre, segítséget nyújtunk a helyi tantervek autizmusra vonatkozó részeinek kimunkálásában.
- Az intézmény külső kapcsolatai kiterjedtek, meghatározó szerepet töltenek be az autizmus spektrum zavarral kapcsolatos tudományos, szakmai fejlesztésekben, hatásuk az érdekvédelem területén is jelentős.
- Az intézmény alapvető jellemzője a belső szakmai fejlesztőmunka, amelynek alapja a szakemberek együttműködése. A jó gyakorlatok megosztása, az autizmus-specifikus tudás átadása továbbképzések, konzultációk, hospitálások formájában országos szinten biztosított.
- Iskolánk továbbra is országos modell-intézményként működik, folyamatosan fogadva az autizmus-specifikus ellátást nyújtó, vagy az ilyen típusú ellátásra készülő szakmai partnereket.
- Az iskola ezen felül továbbra is gyakorlóléhelyet biztosít az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karának posztgraduális és BA szintű autizmus kurzusai számára és egyéb felsőoktatási/oktatási intézményekből is rendszeresen fogad hallgatókat.

Az Autizmus Alapítvány Ambulanciájának szakmai munkájáról

Az Autizmus Alapítvány Ambulanciája pszichiátriai, valamint gyermek- és ifjúságpszichiátriai területen működő, komplex szolgáltatásokat nyújtó intézmény. Gondozói feladatait az Országos Egészségbiztosítási Pénztárral szerződéses viszonyban, szakrendelői és a közvetlen ellátáson túli szakmai feladatait az Autizmus Alapítvány támogatásával látja el.

Az ambulancia szolgáltatásai a diagnosztikától a beavatkozásig a nemzetközi ajánlásoknak megfelelő, bizonyítékokon alapuló módszertanon és eszköztáron alapulnak.

I. Az Autizmus Alapítvány Ambulanciájának szakmai tevékenységei

(1) Ambuláns Ellátás (Részletesen lásd II. pont).

A tavalyi évhez hasonlóan 2021-ben is a legnagyobb kihívást az egészségügyi szempontból lehető legnagyobb biztonságot garantáló ambuláns ellátás megszervezése jelentette. Telemedicina ellátást biztosítottunk, ahol ez lehetséges volt és a család is ezt választotta, a személyes megjelenéseknél pedig maximális biztonságra törekedve biztosítottuk a hozzánk érkező családok külön váróhelyiségben való elkülönítését, valamint továbbra is érvényben voltak az alapvető biztonsági előírások (lázmérés, fertőtlenítés, szájmaszk, arcpajzs használata). Ambulanciánk tevékenységének túlnyomó részét pácienseink és családjaik ellátása jelenti: elsősorban kontrollvizsgálat, tanácsadás, terápia, szülő- és szakember-konzultáció, pszichoedukációs tréning, terápiás szupervízió keretében. Ugyanakkor számos közoktatáshoz, szociális ellátáshoz köthető feladatot is felvállalunk, valamint autizmus szempontú szakértést biztosítunk jogi, büntetésvégrehajtási ügyekben is, amennyiben pácienseink érdeke ezt megkívánja. Nagy számban végzünk diagnosztikus kivizsgálást minden életkorban. Rendszeres szupervíziót biztosítunk a Terápiás Centrumban egyéni- és csoportos terápiába járó, ambulanciánk gondozásában lévő gyermekekkel foglalkozó szakemberek számára.

(2) Kutatás, ismeretterjesztés, oktatás:

Az ambulancia munkatársai rendszeresen oktatnak az Autizmus Alapítvány pedagógiai- és egészségügyi akkreditált tanfolyamain, valamint igény szerint konzultációs lehetőséget biztosítanak a szakterületen folyó kutatásokban.

Ambulanciánk egyben *bemutató oktatási intézményként* is működik, ahol különböző felsőoktatási-, továbbképzési- és ellátó intézményekből fogadunk látogatókat rendszeres gyakorlati vagy alkalmi hospitálási lehetőséget biztosítva. A látogatók száma a 2020-as korlátozásokhoz képest nőtt, ugyanakkor még mindig alatta marad a járvány előtti időszak számainak.

Gyakorlati oktatást biztosítunk az ELTE BGGYK autizmus-spektrum zavarok pedagógiája szak és szakirányú továbbképzésében, a Semmelweis Egyetem Klinikai Pszichológia Szakképzésében, valamint az ELTE PPK Fejlődés-és Klinikai Gyermekpszichológia és Felnőtt Klinikai Pszichológia mesterképzésében magyar és angol nyelven.

További oktatási tevékenységek az ELTE BGGYK *posztgraduális szakirányú továbbképzésében* pszichológiai és pedagógiai tantárgyak oktatása, valamint a Semmelweis Egyetem *Klinikai Pszichológia Szakképzésében* kognitív viselkedésterápiás szupervízió biztosítása.

2021-ben összesen 33 látogatót fogadtunk.

(3) Szakmai konzultáció, szupervízió biztosítása

Ambulanciánk szakemberei rendszeres konzultációs és szupervíziós lehetőséget biztosítanak az Autizmus Alapítvány Terápiás Centrumában-, Általános Iskolájában-, Felnőtt Csoportjában- és Felnőtt Klubjában dolgozó munkatársak számára, és igény szerint külső szakembereknek.

(4) Továbbképzés, együttműködés

Az Autizmus Alapítvány kiemelt figyelmet fordít munkatársainak belső képzésére és külső képzési lehetőségek biztosítására, mind a szakmai fejlődés előmozdítása érdekében, mind a hosszabb távú mentálhigiénés védelem szempontjából. Hasonlóképp kiemelt figyelemmel kezeli a szakmai partnerekkel, valamint a társszakmákkal való együttműködés kialakítását és fenntartását.

2021-ben 3 munkatársunk elvégezte az Autizmus Diagnosztikus Obszervációs Séma (ADOS) Tréninget. Egy munkatársunk Early Start Denver Modell (ESDM) amerikai terapeuta képzést végzett.

Az intézményen belül rendszeresen zajlanak módszertani konzultációk, szakirodalom referálók, továbbképzések.

II. Az Autizmus Alapítvány Ambulanciájának szolgáltatásai és betegforgalmi adatai

II.1. Szolgáltatások

(1) *Diagnosztikus kivizsgálás* gyermek- és felnőttkorban.

A kivizsgálást multidiszciplináris team végzi (pszichiáter, pszichológus/gyógypedagógus, főorvosi szupervízió mellett), célja az autizmus spektrum zavar igazolása vagy kizárása, valamint a lehetséges járulékos pszichiátriai zavarok feltérképezése. A diagnosztikai kivizsgálás alapja a gyermek vagy felnőtt fejlődésének és viselkedésének részletes feltárása, felmérése pszichiátriai/pszichológiai/pedagógiai módszerek, standard diagnosztikus- és felmérő eszközök segítségével. A diagnózis- és a lehetséges beavatkozások részletes megvitatásra kerülnek a családdal, felnőttkorban az érintett klienssel. A tapasztalatokat és javaslatokat írásos szakvéleményben rögzítjük. A kivizsgálások átlagosan 3 alkalmat jelentenek, alkalmanként pedig körülbelül két órát vesznek igénybe.

(2) *Gondozásba-vételi vizsgálat* gyermek- és felnőttkorban.

A gondozásba-vételt autizmus szakmai team (pszichiáter/pszichológus/gyógypedagógus, főorvosi szupervízió mellett) végzi, célja, hogy azok a gyermekek/felnőttek is hosszú távú gondozásban részesülhessenek, akik a szakmai standardoknak megfelelően felállított autizmus-spektrum zavar diagnózissal érkeznek, és ezt a család, illetve felnőttkorban maga az érintett is elfogadja. A gondozásba vételről írásos szakvélemény készül. A gondozásba-vételi vizsgálatok azonos szakemberigény és alkalmankénti időtartam mellett kevesebb, általában 1-2 vizsgálati alkalmat jelentenek.

(3) *Kontrollvizsgálat* gyermek- és felnőttkorban.

Autizmus szakmai team vagy szakember végzi (pszichiáter/pszichológus/gyógypedagógus, főorvosi szupervízió mellett), célja a gyermek fejlődésének követése, felnőttkorban az állapotváltozás monitorozása, az aktuális kérdések megvitatása, javaslattevés a megfelelő ellátásra, annak szakmai tartalmaira.

(4) *Konzultáció családoknak*

A szülőket vagy más családtagokat egyénre szabottan segítjük az autizmus természetének megértésében, abban, hogy az otthoni környezetet és saját viselkedésüket is képesek legyenek gyermekük speciális igényeinek megfelelően módosítani. A viselkedési problémák specifikus eszközökkel való hatékony kezelésére konkrét javaslatokat teszünk.

(5) *Konzultáció szakembereknek*

Célja a gyermekkel/felnőttel rendszeresen foglalkozó szakemberek (pl. tanár, óvónő, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, pszichológus, lakóotthon munkatársa) felkészítése az autizmussal élő kliens fogadására, ellátására az autizmus-specifikus szemlélet, módszertan bemutatásával, konkrét, egyénre szabott tanácsadással.

(6) Problémaorientált pszichoedukációs tréning

Célzott, az autizmus spektrum zavarokban jellemző problématerületekre, valamint beavatkozási módokra (pl. étkezési nehézségek, problémás viselkedés, vizuális segítség alkalmazása) fókuszáló ellátási forma szülők és/vagy a gyermekkel foglalkozó szakemberek számára.

(7) Ambuláns egyéni terápiák

Ambulanciánkon elérhető autizmus-specifikus beavatkozások tartalmi szempontból - a kliens életkorához és szükségleteihez, valamint a terápiát végző szakember képzettségéhez igazodva – autizmus - specifikus fejlesztést, autizmus - specifikus életvezetési tanácsadást, illetve szupportív pszichoterápiát, vagy szintén autizmus - specifikus kognitív viselkedésterápiát jelentenek.

(8) Felnőtt Klub

A 90-es évek elejétől folyamatosan működő Klub taglétszáma jelenleg mintegy 12 fő. A Klub olyan autizmussal élő kamaszok, felnőttek és szülei számára nyújt szolgáltatást, akik egyébként nem részesülnének specifikus támogatásban.

A járványhelyzet miatt szünetelő klubunk 2021 szeptembertől indult újra, 3 hónap működés átmenetileg újra szünetelt.

(9) Közoktatás területéhez (is) kapcsolható szolgáltatások

A gyermek kognitív profiljának részletes feltérképezése, melynek része az értelmi képességek és/vagy adaptív szint felmérése standard intelligenciatesztekkel, kérdőíves, illetve interjú alapú eljárásokkal, valamint a tanulási képességek (taníthatóság, tanulási stílus, figyelem, együttműködés, stb.) részletes felmérése és a fejlesztési területek átfogó feltérképezése. Ezek alapján a szakmai team ajánlást tesz a gyermek intézményes elhelyezésével, a beiskolázás formájával, illetve az egyénre szabott autizmus-specifikus fejlesztéssel kapcsolatban.

(10) Szociális gondozás területéhez (is) kapcsolódó szolgáltatások

A családokat részletes információkkal látjuk el az igénybe vehető szociális juttatásokról és az ezt megalapozó törvényi hátrőről. Szükség szerint hivatalos igazolásokat és útmutatókat adunk ki, illetve az ügyintézésben is segítjük a családokat.

Felnőttkorban a diagnózisról szóló igazolás és javaslat mellett az autonómia szint meghatározására irányuló vizsgálattal (Vineland II Adaptív Viselkedést mérő Skála) is igyekszünk hozzájárulni a felnőttek komplex állapotfelméréséhez.

II.2. Betegforgalmi adatok

Nyilvántartott kliensek száma 5094 fő, aktív gondozottak száma: 4819 fő (2021. december 31-i adatok).

2021-ban összesen 4521 esemény történt.

Megnevezés	esemény (alkalom)
Első, diagnosztikus vizsgálat + gondozásba vételi vizsgálat	287
Vizsgálat folytatása, kivizsgáláshoz kapcsolódó formális felmérés pl. Autizmus Diagnosztikus Interjú, Autizmus Diagnosztikus Obszervációs Séma, Intelligenciatesztek	362
Kontrollvizsgálat, kontrollvizsgálaton történő pszichológiai felmérés	874
Vineland Adaptív Viselkedési Skála	90
Diagnózis- megbeszélés	227
Tanácsadás, konzultáció	281
Egyéni terápiás ülés, egyéni terápiás üléshez kapcsolódó szupervíziós ülés	1050
Pszichoedukációs tréning	1350

Személyi feltételek

2021-ben 1 fő gyermekpszichiáter, 1 fő pszichiáter, 2 fő klinikai szakpszichológus, 1 fő krízistanácsadó szakpszichológus, 2 fő pszichológus, 3 fő gyógypedagógus, 1 fő speciális fejlesztő szakember és 2 fő asszisztens biztosította az ellátást.

Az Autizmus Alapítvány Terápiás Centrumának munkájáról

Személyi feltételek

Az Autizmus Alapítvány Terápiás Centruma részben önköltséges alapon működő ellátó intézmény, mely az Autizmus Alapítvány Ambulanciájával szorosan együttműködve dolgozik. 2021. évben a Terápiás Centrumban egy állandó munkatárs mellett három, az Autizmus Alapítvány részlegein dolgozó kolléga látta el a feladatokat (két fő Autizmus Alapítvány Ambulancia, egy fő Autizmus Alapítvány Általános Iskola munkatársa), személyenként havonta egy vagy két terápiás órát tartva. A terápiákkal kapcsolatos szupervíziót az Autizmus Alapítvány Ambulanciájának munkatársai látták el.

Működési idő

A Centrum heti öt munkanapon nyújtotta szolgáltatásait, nyitva tartása igazodott a közoktatási tanítási rendhez.

A TERC tevékenységei

2021. évben a szakemberek által megtartott terápiás órák:

	ellátott gyermek	ellátott felnőtt	óraszám
1 állandó munkatárs	28 fő	2 fő	790 óra
3 óraadó munkatárs	2 fő	8 fő	139 óra
összesen	30 fő	10 fő	929 óra

(1) *Egyéni terápia*, melynek célja a gyermekek/felnőttek speciális szükségleteihez alkalmazkodó beavatkozás mellett a szülők/hozzátartozók/szakemberek támogatása, oktatása ahhoz, hogy a hatékony módszereket otthoni, illetve óvodai és iskolai körülmények között is alkalmazni tudják.

A fejlesztő szobában a gyermekek számára (a felnőttekkel életkoruknak és egyéni szükségleteiknek megfelelő környezetben) olyan strukturált környezetet alakítottunk ki, amely elrendezésével, vizuális támogatással egyértelműen bejósolható színteret jelentett. A foglalkozások során autizmus specifikus módszereket alkalmazva tanítottuk a hiányzó készségeket, többek között: napirendhasználatot, önálló munkavégzést, tevékenységváltást, egyénre szabott kommunikációt, egyéni szükségleteknek megfelelő szociális készségeket, életkornak megfelelő, változatos tevékenységet.

A szülők elfogadták az általunk alkalmazott módszereket. Egyes családok lehetőség szerint a gyermek szükségleteihez módosították az otthoni környezetet. A megismert, jól működő technikákat, módszereket a terápiát végző pedagógus segítségével alkalmazták a mindennapi élethelyzetekben.

A jó képességekkel rendelkező fiatalok, felnőttek életvezetési problémáik megoldásában kaptak segítséget a szakemberektől, egyéni igényeknek megfelelően hetente vagy havi egy-két alkalommal.

(2) Kiscsoportos fejlesztések

A foglalkozásokon elsősorban a szociális-kommunikációs készségek, az önismereti készségek, az beilleszkedést elősegítő társas készségek fejlesztésére fókuszáltunk az egyéni sajátosságok, szükségletek figyelembevételével. 2021. év első félévében heti rendszerességgel 2 két fős, a második félévben egy három fős csoport számára valósult meg a kiscsoportos fejlesztés.

(3) Tanácsadás

2021. évben több ellátott gyermek tanára, gyógypedagógusa vette fel a kapcsolatot a Terápiás Centrum munkatársaival együttműködés céljából, valamint hogy megismerje a nálunk alkalmazott módszerekkel, tanácsokat kérjen az adott gyermek intézményen belüli támogatásával kapcsolatban.

(4) Egyéb

A Centrum munkatársai oktatnak az Alapítvány által szervezett tanfolyamokon, képzéseken (többek között oktatás alapozó, haladó, inkluzív tanfolyamokon, egynapos tréningeken), részt vesznek pályázati munkákban valamint gyógypedagógiai hallgatók gyakorlatvezetésében.

Autizmus Alapítvány Nappali Ellátást Nyújtó Intézmény – 2021.

Az intézmény alapfeladatai

Az Autizmus Alapítvány Nappali Ellátást Nyújtó intézménye terápiás jellegű ellátást biztosít. Feladata az autizmussal élő, támogatásra szoruló fiatalok modell-értékű nappali ellátása. Intézményünk jelenleg is hiánypótló szolgáltatásnak számít a hazai ellátórendszerben, akár a kiváló személyi feltételeket, akár az itt elérhető módszertani tudást és tapasztalatot tekintjük.

Az intézményben folyó munka célja, hogy az ide járó fiatalok a lehető legmagasabb önállósági szintjükre jussanak el a mindennapi élet szinterein, és lehetőségeikhez mérten felkészüljenek a csoportból való továbblépésre – képességeik szerint munkába álljanak, felkészüljenek az egyéni szükségleteiknek megfelelően kialakított támogatott lakhatás és életvitel igénybevételére, illetve családjuk támogatásától minél kevésbé függjenek. Mindehhez nagyon fontos a családokkal való szoros együttműködés és folyamatos párbeszéd.

Személyi feltételek

A 2021-es évben személyi változás nem történt a munkatársak körében: 4 szakember dolgozott az intézményben- beosztásukat tekintve 1 fő intézményvezető- okleveles szociális munkás végzettséggel, és 3 fő terápiás munkatárs- 2 gyógypedagógus, és pedagógia szakos nevelőtanár.

Munkatársaink közül ketten több mint 20 év tapasztalattal rendelkeznek az autizmussal élő felnőttek terápiájában, ez a rutin rendkívül nagy előny a szakmai problémák megoldása tekintetében. Az intézményvezető a szociális ügyek intézésében járatos, a friss diplomával rendelkező kolléga fiatalos lendületével és széles körű elméleti tudásával járul hozzá a csoport működéséhez. Ennek köszönhetően az intézményben összehangolt team-munka folyik. Ebben az évben 3 munkatársnak is lehetősége nyílt részt venni a Pázmány Péter Katolikus Egyetem által szervezett szociális vezetőképzésen, mely nagyon hasznosnak bizonyult az elméleti tudás bővítése, és a gyakorlati megoldások terén egyaránt.

Tapasztalt munkatársaink tanfolyami trénerként, szupervízorként, és az Autizmus Alapítvány módszertani fejlesztéseiben munkacsoport tagként vesznek részt, így a közvetlen ellátásból származó gyakorlati tapasztalatok folyamatosan beépülnek a képzések, publikációk anyagába.

Minden évben kiemelt feladatnak tekintjük a gyakorlati oktatásban való részvételt. Intézményegységünkben a 2021-es évben, a járványügyi helyzet ellenére is több mint 20 gyógypedagógus hallgatónak biztosítottunk gyakorló-helyet, online illetve hibrid formában.

Továbbra is együttműködünk a többi egységgel a pályázatokhoz kapcsolódó, illetve egyéb feladatokban, melyet módszertani központunk lát el.

Ellátott fiatalok

Az intézményben ellátott fiatalok az autizmusban súlyosabban érintett személyek, akik esetében igen fontos az autizmus-specifikus ellátás, illetve a fejlesztés folyamatossága. A képességfejlesztés mellett nagy hangsúlyt kap a stressz és az esetleges viselkedésproblémák megelőzése és kezelése, a kiegyensúlyozott és tartalmas mindennapok biztosítása, valamint a felnőtt korhoz kapcsolódó egyéb területek fejlesztése.

A csoport összetételében ebben az évben is több változás történt. Az év elején csatlakozott hozzánk egy fiatalember, de sajnos néhány hónap elteltével a járványügyi helyzet miatt otthon maradt, nem tudta igénybe venni az ellátást.

Az aktuális megbetegedési számok függvényében több olyan időszak volt, amikor a csoporttagok hosszabb-rövidebb időtartamra online, illetve hibrid formában vették igénybe a szolgáltatást. Ezek az intézkedések bár szükségesek, nagyban megnehezítik a munkánkat, mivel nem tudunk előre tervezni, és egy-egy otthonról visszatérő fiatalnak olykor sok időre van szüksége, hogy újra megszokja ezt a környezetet.

Azonban a nyár végén egy nagy sikert is elkönnyvelhettünk- egy 15 éve gondozásunkban álló, szakmailag bonyolult háttérű fiatalot vezettünk át támogatott lakhatásba. A fiatalember beilleszkedett, jól érzi magát új otthonában, nagyon pozitívak az édesanyjától és a fogadóhelytől kapott visszajelzések egyaránt.

Továbbá egy olyan fiatalunk tért vissza szeptembertől az intézménybe, aki kisgyermekkor óta az alapítvány különböző egységeinek ellátottja, de a járványügyi helyzet miatt nagyon veszélyeztetett volt a családja, így megszüntették jogviszonyukat, hosszú időszakra otthon maradtak.

A kapcsolat azonban nem szakadt meg velük, amint biztonságosabbnak ítélték meg a körülményeket, újra csatlakoztak a csoporthoz.

Tárgyi feltételek

E tekintetben nagy változások ebben az évben nem történtek, azonban a családok támogatásával, illetve adományok révén a megrongálódott eszközeinket sikerült lecserélnünk (mikrohullámú sütő, televízió a pihenőszobában), illetve egy nagyképernyős televíziót helyeztünk el a szabadidős térben, amin a fiatalok közösen nézhetik kedvenc rajzfilmjeiket.

A 2020-as évhez hasonlóan, 2021 is bőven tartogatott kihívásokat- az ellátást váltakozóan, mindig az aktuális helyzetnek megfelelően kellett megszervezni- a csoport egésze, illetve egyes fiatalok hol személyes jelenléttel, hol digitális formában vették igénybe a szolgáltatást. Az otthon töltött időszakokra kidolgoztunk egy tervet, hogy melyik fiatallal illetve családjakkal milyen platformon, hogyan tartjuk a kapcsolatot, milyen jellegű feladatokat tudnak otthon is elvégezni- így támogattuk a családokat ebben a nehéz helyzetben.

A csoportba újonnan érkező, illetve hosszabb-rövidebb kihagyás után visszatérő fiataloknak nehézséget jelentett felvenni a csoport ritmusát, betartani a biztonsági intézkedéseket.

A legfontosabbnak azt éreztük, hogy a megszokott, biztonságos légkörben lássuk el a fiatalokat, egyéni szükségleteiknek megfelelően. Továbbra is rugalmas időbeosztásban veszik igénybe az ellátást (napi 5-7 órában), képességeiknek, munkabírásuknak és a család igényeinek megfelelően. Napirendjüket úgy állítjuk össze, hogy egyéni képességeikhez, terhelhetőségükhöz és lehetőség szerint a felnőttkor elvárásaihoz is igazodjanak. Napjaik így tevékenyen, hasznosan telnek. A munka mellett nagy hangsúlyt fektetünk a szociális-és kommunikációs készségeket fejlesztő csoportos foglalkozásokra, a munkaviselkedés tanítására valamint a szabadidő hasznos eltöltésének gyakorlására. Minden fiatalunknál kiemelten fontos szempont a minél magasabb önállósági szint elérése.

Budapest, 2022. április 26.

dr Balázs Anna
főigazgató

Gájerné Balázs Gizella
szervezési- és gazdasági igazgató

Németh Krisztina
ambulancia vezető

Őszi Tamásné
iskolaigazgató